

EKSĀMENS LATVIEŠU VALODĀ
9. KLASEI
 2022
 SKOLĒNA DARBA LAPA
1. daļa

Vārds _____
 Uzvārds _____
 Klase _____
 Skola _____

Lasīšana un valodas sistēmas izpratne

Izlasi Paula Raudsepa teksta „Frankenbukam 15” fragmentu un veic 1.–6. uzdevumu!

Frankenbukam 15

Silīcija ielejas miljonāri ir panikā, jo viņu bērni pārāk daudz lieto viņu ražotos produktus. Pēdējo pāris gadu laikā aizvien vairāk jauno tehnoloģiju ieviesēju nolēmuši, ka bērniem līdz 15 gadiem būtu jāturas, cik vien iespējams, tālu no ekrāniem, to lietošana tiek ierobežota. Paši jauno tehnoloģiju radītāji zina, ka viedtālrunu un sociālo tīklu dizains tiek veidots, lai radītu cilvēkos atkarību, vēlmi iegādāties arvien jaunāka modeļa ierīci, atgriezties savos sociālo tīklu kontos. Jo ilgāk lietotāji kā nozombēti blenž ekrānos, jo vairāk reklāmu viņiem var parādīt, jo vairāk naudas var nopelnīt.

Jauno tehnoloģiju radītāji redz, ka „viedtālrunu kūkuma poza”, kad roka lūdzoshi izstiepta, acis pienaglotas ekrānam plaukstā, mugura neveselīgi saliekta, – kaitē gan miesai, gan prātam, gan cilvēciskajām attiecībām. Par ilgtermiņa fiziskajām, sociālajām un intelektuālajām sekām daudziem pietrūkst laika domāt.

Kā ziņo *The New York Times*, daudzi vadošo interneta kompāniju darbinieki sākuši pilnībā aizliegt pieeju viedtālruniem, planšetdatoriem, parastajiem datoriem. Atēna Čavarija, *Facebook* darbiniece, laikrakstam atzīst: „Esmu pārliecināta, ka telefonos dzīvo pats nelabais un nodara milzīgu postu mūsu bērniem!” Daudzām turīgo bērnu auklēm jāparaksta līgums, ka bērnu klātbūtnē nelietos mobilos telefonus un neļaus to darīt arī viņiem. Kaimiņi nobildē pieaugušos, kuri bērnu klātbūtnē iegrimuši telefonos, un fotogrāfijas ieliek čatu grupās ar jautājumu – vai tā ir tava auklīte? Kamēr telefons bija pie saites, tikmēr cilvēks bija brīvs.

Amerikā vienlaikus parādās digitālā plaisa. Nabadzīgākās skolas dižojas ar elektroniskām ierīcēm, kamēr bagātnieku skolās tās stingri ierobežo. *OECD* ir veicis pētījumu, kurā apliecina, ka datoru izmantošana klasēs neuzlabo skolēnu sekmes. Silīcija ielejas vecāki acīmredzot vairāk uzticas *OECD* nekā savu uzņēmumu mārketinga nodaļām, kuras runā par viedierīču pozitīvo ietekmi uz bērnu zināšanām un prasmēm.

Pirms divsimt gadiem, kad industriālā revolūcija bija sākusi tricināt sabiedrības pamatus, Mērija Šellija publicēja vienu no pasaules slavenākajiem romāniem *Frankenšteins* – par cilvēku, kurš ar jauno tehnoloģiju palīdzību izveido monsturu, kas vērsas pret savu radītāju. Ja M. Šellija būtu dzīva, viņa varētu uzrakstīt jaunu romānu *Frankenbook* – par tehnoloģijām, kuras sola zināšanas, draugus, taču daudziem sniedz izniekotu laiku, viltus ziņas un atsvešinātību.

(IR, 7.–13.02.2019.)

1. uzdevums (2 punkti). Mini 2 iemeslus, kāpēc jauno tehnoloģiju ražotāji gūst ļoti lielu peļņu!

- _____
- _____

Aizpilda skolotājs:

1.1. _____

1.2. _____

Kopā par 1. uzd.: _____

2. uzdevums (3 punkti). Aizpildi tabulu, ierakstot, kādu kaitējumu, tavuprāt, rada viedtālruni!

Ietekme uz cilvēku	Viedtālruna radītais kaitējums
uz ķermeni	
uz prātu	
uz cilvēku savstarpējām attiecībām	

2.1. _____

2.2. _____

2.3. _____

Kopā par 2. uzd.: _____

3. uzdevums (3 punkti). Izskaidro tekstā pasvītrotajos izteikumos pausto domu!

Telefonos dzīvo pats nelabais – _____

3.1. _____

Kamēr telefons bija pie saites, cilvēks bija brīvs – _____

3.2. _____

Parādās digitālā plaisa – _____

3.3. _____

Kopā par 3. uzd.: _____

4. uzdevums (2 punkti). Uzraksti divas izmaiņas, kuras savās ģimenēs ir ieviesuši pārtikušie Silīcija ielejas iedzīvotāji!

- _____
- _____

4.1. _____

4.2. _____

Kopā par 4. uzd.: _____

5. uzdevums (1 punkts). Kāpēc Amerikā dažās skolās IT ierīču izmantošana tiek ierobežota?

5. _____

6. uzdevums (3 punkti). Aizpildi tabulu, minot Frankenšteina un Frankenbuka kopīgo pazīmi un pa vienai atšķirīgai pazīmei!

	Kopīgais	Atšķirīgais
Frankenšteins		
Frankenbuka		

6.1. _____

6.2. _____

6.3. _____

Kopā par
6. uzd.:

Izlasi Elvas Karičkinas rakstu „Gadžeti un bērna smadzenes” un veic 7.–11. uzdevumu!

Gadžeti un bērna smadzenes

Gadžeti – mazas mehāniskas vai elektroniskas ierīces ar kādu noteiktu funkciju. Cilvēku sugas evolūcija nav atdalāma no darbarīkiem, ar to mēs atšķiramies no dzīvniekiem, jo protam tos izmantot. Laika gaitā iegūstam jaunus darbarīkus. Mēs vairs neatceramies par tikšanos, ja neesam to ierakstījuši telefona kalendārā. Šo funkciju smadzenes ir novirzījušas konkrētajam darbarīkam. Mēs sāpīgi reaģējam, kad telefons tiek pazaudēts vai aizmirsts mājās, bez tā jūtamies gluži kā ar sasietām rokām.

Ņemot vērā smadzeņu attīstības posmus, var teikt, ka bērnam līdz 2 gadu vecumam vispār nevajadzētu dot ekrānierīces. Zinātniski pierādīts, ka bērns šādā vecumā neuztver ekrāna saturu, jo viņa smadzenes vēl nav nobriedušas. Vienīgais izņēmums būtu īslaicīgai bērna nomierināšanai, piemēram, bērnam dodoties pie stomatologa, lai novērstu uzmanību un varētu veikt nepieciešamās manipulācijas. Tikai divgadnieks sāk saprast ekrānā notiekošo, tad kvalitatīvs saturs var veicināt valodas attīstību, turklāt tas būtu jādara kopā ar vecākiem. Bērni, kas līdz 5 gadu vecumam intensīvi skatās ekrānā, vēlāk sāk runāt, viņiem ir grūtības ar uzmanības koncentrēšanu, ar atmiņu.

Stāsts par pusaudžiem un viedierīcēm ir pavisam cits, jo tur prasmīga gadžetu izmantošana ļauj piekļūt informācijai, kas noder izglītības procesā, var sekmēt pozitīvas identitātes veidošanos, attīstīt empātiju, toleranci un cieņu pret atšķirīgo.

Diemžēl intensīva darbošanās ar ekrānierīcēm samazina vecāku un bērna kopā būšanu. Protams, nedrīkst krist ne panikā, ne dzīvot vienā mierā. Mēs vairs nevaram atbrīvoties no ekrānierīcēm, jo tā ir daļa no mūsu dzīves. Psihologi iesaka – ģimenei vajadzētu nodrošināt laiku, kas ir pilnīgi brīvs no jebkādiem ekrāniem. Jāpiedāvā spēlēšanās svaigā gaisā, jādara kaut kas radošs, jāveic eksperimenti. Tas attīsta bērna domāšanas spējas, iztēli, bet arī vecākiem šajā procesā jāiesaistās. Arī garlaikoties nav slikti, jo laiks, kas pavadīts garlaikojoties, veicina iztēles attīstību. Un, ja bērnam nav interesanti, viņš sāks kaut ko izdomāt un radīt. Bet ar ekrānierīci rokās garlaicīgi nav nekad!

(Annas Psiholoģija, 02.2019.)

7. uzdevums (2 punkti). Izraksti divus pozitīvus ekrānieriču izmantošanas mērķus!

- _____
- _____

7.1. _____

7.2. _____

Kopā par
7. uzd.:
_____**8. uzdevums (1 punkts). Pamato, izmantojot informāciju no teksta, kāpēc var uzskatīt, ka viedierīces mūsdienās kļuvušas par darbarīku!**

8. _____

9. uzdevums (2 punkti). Izraksti no norādītās rindkopas skaidrojumam atbilstošu frazeoloģismu!

Rindkopa	Frazeoloģisms	Frazeoloģisma skaidrojums
1.		atņemta rīcības brīvība
4.		ļoti mierīgi, bez raizēm, rūpēm

9.1. _____

9.2. _____

Kopā par
9. uzd.:
_____**10. uzdevums (2 punkti). Izraksti no teksta skaidrojumam atbilstošus svešvārdus!**

Rindkopa	Svešvārds	Skaidrojums
1.		dzīvās dabas attīstības process
3.		spēja iejusties citas personas emocionālajā stāvoklī, izjust to pašu pārdzīvojumu

10.1. _____

10.2. _____

Kopā par
10. uzd.:
_____**11. uzdevums (1 punkts). Uzraksti divas, tavuprāt, saturīgas, tekstā neminētas brīvā laika pavadīšanas iespējas bez viedierīcēm!**

- _____
- _____

11. _____

Vārds, uzvārds _____

12. uzdevums (10 punkti). Veido un ieraksti iederīgu vārda formu no piedāvātajiem vārdiem!

0. Lai pasargātu datoru, <u>jāizmanto</u> antivīrusu programma.	izmantot
1. Interneta lietošanai ir daudz _____, bet jāapzinās arī riski.	priekšrocība
2. Lai izvairītos no nepatīkamām situācijām, ir _____, ar kādiem draudiem jārēķinās.	zināt
3. Ja jūs _____ e-pasta vēstuli ar aizdomīgu saturu, tad neparko neveriet vaļā tās pielikumus!	saņemt
4. „Laiku pa laikam _____, ka jūsu datorā ir droša antivīrusu programma!” aicina speciālisti.	pārliecināties
5. Cik bieži mēs _____, vai pēc publiska datora lietošanas (piemēram, bibliotēkā) esam izdzēsuši pārlūkprogrammas vēsturi un sīkdatnes?	pārbaudīt
6. Pētījumi liecina, ka _____ interneta meklēšanas rīks visā pasaulē ir <i>Google</i> .	viss <i>un</i> populārs
7. Sociālos tīklus biežāk nekā reizi nedēļā izmanto aptuveni 64% interneta _____.	lietotājs
8. Skolēniem, kuri vēlas piedalīties konkursā „Izaicini savas pelēkās šūnas!”, tiešsaistes _____ jāizpilda līdz 28. maijam. Testa atbildes uzzināsiet pēc nedēļas.	tests
9. Rezultātus nepaziņos, ja nebūs jūsu _____.	adrese
10. Problēmu gadījumā vēstuli rakstiet, adresējot Ivo _____.	Liepa

12.1. _____

12.2. _____

12.3. _____

12.4. _____

12.5. _____

12.6. _____

12.7. _____

12.8. _____

12.9. _____

12.10. _____

Kopā par
12. uzd.:

13. uzdevums (10 punkti). Saliec teikumus pieturzīmes!

1. Bērnām jābūt spējām saprast digitālās un interneta vides apdraudējums lai varētu no tā sevi pasargāt.
2. Grāmata kas izdota ar Kultūras ministrijas un Vidzemes Augstskolas atbalstu „CAPS UN CIET jeb Vilks manipulators” ir internetā brīvi pieejama un lejuplādējama.
3. Tas ir pamācošs bet reizē arī izklaidējošs stāsts par to kā veidojas informatīvā vide un kā kritiski izvērtēt redzēto vai dzirdēto.
4. Kaut gan grāmatas adresāts ir bērni vecumā no 9 līdz 11 gadiem tā būs noderīga arī vecākiem un vecvecākiem attīstot medijpratību.
5. Izdevumā ir asprātīgi paskaidroti vārdi kas sastopami tekstā piemēram par pīli sauc ne tikai putnu bet arī izdomātu notikumu.
6. Teiciens „pasviest pīli” nozīmē aizsūtīt žurnālistus pa viltus pēdām piedāvājot tiem nepatiesu informāciju vai uzdodot to par īstu.
7. Grāmatas autore Solvita Denisa-Liepniece apgalvo Man ir izdevies sarežģītas komunikācijas lietas pasniegt vienkāršā bērniem viegli uztveramā veidā.
8. Lai pārliecinātos kā Latvijas skolēni orientējas interneta pasaulē tiešsaistes testa formā regulāri tiek organizēti konkursi piedāvājot atšķirīgus jautājumus dažādām klašu grupām.
9. Satraukumu raisa skolēnu reakcija saistībā ar kibermobingu jeb emocionālo pazemošanu jo 21% jauniešu atzīst ka neko nedarītu lietas labā lai pārtrauktu klasesbiedra pazemošanu.
10. Ticēdami ka ziņas izplatības biežums ir tās patiesuma rādītājs skolēni diemžēl bieži kļūdās.

(Pēc interneta materiāliem)

13.1. _____

13.2. _____

13.3. _____

13.4. _____

13.5. _____

13.6. _____

13.7. _____

13.8. _____

13.9. _____

13.10. _____

Kopā par
13. uzd.:
_____**14. uzdevums (2 punkti). Izlasi tekstu un veic uzdevumu!**

„E...ezis, J...jenots,” vilks bubināja sev zem deguna. „U, Ū, V, Z ... Z ... zaķis!” viņš priecīgs iesaucās un saberzēja ķepas tā, ka asie nagi noskrāpēja vien. „Nu tu iekriti, greizaci! Garausi, saturies! Ļekausi, tūliņ tu redzēsi!”

(Solvita Denisa-Liepniece. CAPS UN CIET jeb Vilks manipulators)

1. Pamato daudzpunkšu lietojumu tekstā!

14.1. _____

2. Izraksti no teksta visus sinonīmus vārdam **zaķis**!

14.2. _____

Kopā par
14. uzd.:

15. uzdevums (9 punkti). Veido teikumus, ievērojot nosacījumus!

1. Uzraksti saliktu teikumu, kurā apstākļa vārds **mazāk** ir saistīts ar lietvārdu **variants!**

15.1. ____

15.2. ____

15.3. ____

2. Uzraksti vienkāršu paplašinātu teikumu, kurā ir lietots salīdzinājums ar partikulu **nekā!**

15.4. ____

15.5. ____

15.6. ____

3. Uzraksti saliktu pakārtotu teikumu, kurā darbības vārds **pasacīt** virsteikumā ir lietots pavēles izteiksmes daudzskaitļa 2. personā!

15.7. ____

15.8. ____

15.9. ____

Kopā par
15. uzd.:

16. uzdevums (9 punkti). Uzraksti viedokli par viedierīču lietderību mācību procesā! (Apjoms 50–70 vārdus.)

S. ____

St. ____

O., i. ____

Kopā par
16. uzd.:
_____Pareizr.:
_____**Kopā par
1. daļu:**

**EKSĀMENS LATVIEŠU VALODĀ
9. KLASEI
2022
SKOLĒNA DARBA LAPA
2. daļa**

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

Rakstīšana***Izvēlies vienu no tematiem un uzraksti pārspriedumu (250–300 vārdus)!***

- Viedierīces un draugi manā dzīvē.
- Pacietība – veiksmes atslēga.
- „Šis ir tavš laiks un vieta.” (I. Ziedonis)

Uzmetums.

Tīrraksts. _____

EKSĀMENS LATVIEŠU VALODĀ
9. KLASEI
 2022
 DARBA VĒRTĒTĀJA LAPA

VĒRTĒŠANA

LASĪŠANA un VALODAS SISTĒMAS IZPRATNE	Maksimālais punktu skaits – 56 punkti.
RAKSTĪŠANA Viedoklis (1. daļas 16. uzd.) – 9 punkti. (Skatīt tabulu „Viedokļa vērtēšanas kritēriji”). Pārspriedums (2. daļa) – 25 punkti. (Skatīt tabulu „Pārsprieduma vērtēšanas kritēriji”).	Maksimālais punktu skaits – 34 punkti.
RUNĀŠANA Skatīt tabulu „Mutvārdu daļas vērtēšanas kritēriji”.	Maksimālais punktu skaits – 20 punkti.
Runāšanas daļā iegūtie punkti datubāzē tiek reizināti ar koeficientu 0,5 (40 x 0,5 = 20).	

1. daļa. Lasīšana un valodas sistēmas izpratne

Uzd.	Kritēriji	Punkti
1.	Par katru pareizu atbildi – 1 p. (<i>Reklāmas, pērk jaunākās viedierīces u.tml.</i>)	2
2.	Par katra viedierīču radītā kaitējuma nosaukšanu – 1 p.	3
3.	Par katru kontekstam atbilstošu atbildi – 1 p.	3
4.	Par katru pareizu atbildi – 1 p. (<i>Bērni nedrīkst lietot telefonu/ ierobežo viedierīču lietošanu (līdz 15 gadiem), aukles bērnu klātbūtnē nedrīkst lietot telefonu.</i>)	2
5.	Par pareizu atbildi – 1 p. (<i>(OECD) pētījums.</i>)	1
6.	Par kopīgās pazīmes uzrakstīšanu – 1 p. Par katru atšķirīgās pazīmes uzrakstīšanu – 1 p. <i>Kopīgais – vēršas pret radītāju/ abi cilvēku radīti u. c. Atšķirīgais: Frankenšteins – dzīva būtne/ fiziski vēršas pret radītāju u. c., Frankenbuds – tehnoloģija/ netieši vēršas pret radītāju u. c.)</i>	3
7.	Par katru pareizu atbildi – 1 p. (<i>Mācības, pozitīva identitāte u. c.</i>)	2
8.	Par tekstam atbilstošu atbildi – 1 p.	1
9.	Par katru precīzi izrakstītu frazeoloģismu – 1 p. (<i>(Jūtamies kā ar) sasietām rokām, (dzīvot) vienā mierā.</i>)	2
10.	Par katru precīzi izrakstītu svešvārdu – 1 p. (<i>Evolūcija, empātija.</i>)	2
11.	Par abām brīvā laika pavadīšanas iespējām, kuras nav minētas tekstā, – 1 p.	1
12.	Par katru pareizu atbildi – 1 p.	10
13.	Par katru teikumu, kurā precīzi saliktas pieturzīmes, – 1 p.	10

14.	14.1. Par atbilstošu daudzpunktes lietojuma skaidrojumu – 1 p. (<i>Runāšana ar pauzēm, vilcināšanās, valodas traucējumi u. tml.</i>) 14.2. Par trīs pareizu sinonīmu izrakstīšanu – 1 p. (<i>Greizacis, garausis, ļekausis.</i>) Ja lieks vārds – 0 p.	2
15.	Par katru pareizi izveidotu teikumu pēc uzbūves – 1 p. Par katru teikumu, kurā pareizi izveidots un iesaistīts vārdu savienojums/vārdforma, – 1 p. Par katru teikumu bez pareizrakstības kļūdām – 1 p. (Šajā pozīcijā atkārtoti netiek vērtēta piedāvātās konstrukcijas atdalīšana.)	3 3 3
16.	Skatīt „Viedokļa vērtēšanas kritēriji”.	9
P. p.	Skolēns saņem 3 papildu punktus, ja veicis visus 1. daļas uzdevumus un 1.–8. uzdevumā nav pieļāvis nevienu pareizrakstības kļūdu. 1 kļūda 2 kļūdas 3 un vairāk kļūdu	3 2 1 0

Viedokļa vērtēšanas kritēriji (9 punkti)

Kritēriji	Saturs	Stils	Ortogrāfijas kļūdas un interpunkcijas kļūdas
3	Saturs atbilst tematam. Domas izteiktas plānveidīgi un loģiski, tās ir pamatotas.	Dažādas un stilistiski iedarīgas teikumu konstrukcijas. Viegli uztverams teksts. Pieļaujama viena neprecizitāte vārdu izvēlē.	0
2	Saturs atbilst tematam. Izteiktās domas pamatotas, bet atkārtojas.	Vienveidīgi teikumi. Viena kļūda teksta uzbūvē vai divas stila kļūdas.	1–2
1	Izteikts pretrunīgs viedoklis. Domas nepamatotas vai haotiskas.	Trīs vai četras stila kļūdas.	3–4
0	Darbs neatbilst tematam. Tekstā paustā doma nav uztverama.	Piecas un vairāk stila kļūdu.	5 un vairāk

Vērtējamās stila kļūdas:

- nepamatoti atdalīti un nepareizi novietoti palīgteikumi;
- nepilnīgi, nepabeigti teikumi;
- nepareizi lietots „ka” un „kad”;
- nepamatota personas un laiku maiņa;
- šķērsuma un/vai vienojuma saikļu nemotivēts lietojums;
- saturiski nelogisks teikums;
- nelogiska vārdu secība un kļūdas sintaktisko saistījumu izveidē;
- vārdu izvēles un vārdu formu izveides kļūdas.

Pārsprieduma vērtēšanas kritēriji (25 punkti)

Kritēriji Punkti	Saturs	Teksta uzbūve (plānojums)	Valoda (pieļaujamais kļūdu skaits)		
			stils	ortogrāfija	interpunkcija
5	Saturs pilnībā atbilst tematam. Patstāvīgi un argumentēti spriedumi. Atklāta rakstītāja personiskā attieksme, atziņas, vērtējums.	Loģiski izkārtotas daļas. Ievērots dalījums rindkopās, tās saturiski saistītas.	1	0	1
4	Saturs atbilst tematam. Patstāvīgi spriedumi, atziņas, vērtējums, bet nav pietiekamas argumentācijas.	Loģiski izkārtotas daļas. Ievērots dalījums rindkopās, vietām nav saistījuma starp tām.	2–3	1	2
3	Dalēji atklāts temats. Temata paplašinājums vai sašaurinājums. Neveikli, trafareti spriedumi.	Nesamērīgs daļu apjoms. Dalēji ievērots dalījums rindkopās. Vietām trūkst saistījuma starp tām.	4–5	2	3
2	Temata virspusēja izpratne. Novirze no temata. Izteiktās domas frāzainas, nav argumentētas.	Nesamērīgs daļu apjoms. Nav saistījuma starp daļām. Nav dalījuma rindkopās.	6–8	3	4–5
1	Ir vēstījums vai apraksts bez pārsprieduma elementiem. Temata vulgarizācija. Nepamatoti emocionāls stāstījums. Pārsprieduma vietā uzrakstīts jaunrades darbs.	Darbs nav plānveidīgs. Trūkst nobeiguma vai ievada.	9–11	4	6–7
0	Saturs neatbilst tematam.	Domas izteiktas haotiski. Tekstā paustā doma nav uztverama.	12–...	5–...	8–...

Vērtējamās stila kļūdas:

- nepamatoti atdalīti un nepareizi novietoti palīgteikumi;
- nepilnīgi, nepabeigti teikumi;
- nepareizi lietots „ka” un „kad”;
- nepamatota personas un laiku maiņa;
- šķiruma un/vai vienojuma saikļu nemotivēts lietojums;
- saturiski neloģisks teikums;
- neloģiska vārdu secība un kļūdas sintaktisko saistījumu izveidē;
- vārdu izvēles un vārdu formu izveides kļūdas.

Ja darba apjoms ir mazāks par 150 vārdiem, pareizrakstības un stila kļūdas vērtē pēc šīs tabulas:

Punkti	Valoda (pieļaujamais kļūdu skaits)		
	stils	ortogrāfija	interpunkcija
3	1	0	1
2	2–3	1	2
1	4–5	2	3
0	6–...	3–...	4–...

Mutvārdu daļas vērtējumu protokols

Skola _____ Grupa _____ Intervētājs _____ Vērtētājs _____

	Kritērijs/Runātājs	P.	1.	2.	3.	4.	5.	Temats								
								1.	2.	3.	4.	5.				
Saturs (10)	Temats	2														
	Temata pamatojums	2														
	Satura atbilstība tematam	2														
	Personiskā pieredze un/vai attieksme	2														
	Argumentācija	2														
Runas uzbūve (7)	ievars	1														
		iztirzājums	2													
	Struktūra	nobeigums	1													
		Daļu saistījums	1													
	Runas ilgums	2														
Vārdu krājums	2															
Valodas bagātība (7)	Teikumu daudzveidība	2														
	Valodas stils	1														
	Valodas kultūras normas	2														
Izteikšanās veids (6)	Izruna	2														
	Parazītvārdi un/vai liekas skaņas	1														
	Runas temps	1														
	Balss intonācija	2														
	Viedoklis	2														
Saziņa (10)	Jautājumi	2														
	Atbildes	runātājs	1													
		jautātājs	1													
	Attieksme		2													
			2													
Kopā		40														

Mutvārdu daļas vērtējumu protokols

Skola _____ Grupa _____ Intervētājs _____ Vērtētājs _____

Kritērijs/Runātājs		P.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	Temats									
Saturs (10)	Temats	2								1.									
	Temata pamatojums	2								2.									
	Satura atbilstība tematam	2								3.									
	Personiskā pieredze un/vai attieksme	2								4.									
Runas uzbūve (7)	Argumentācija	2																	
	Struktūra	ievads	1																
		iztirzājums	2																
	nobeigums	1																	
Valodas bagātība (7)	Daļu saistījums	1																	
	Runas ilgums	2																	
	Vārdu krājums	2																	
	Teikumu daudzveidība	2																	
Izteikšanās veids (6)	Valodas stils	1																	
	Valodas kultūras normas	2																	
	Izruna	2																	
	Parazītvārdi un/vai liekas skaņas	1																	
Saziņa (10)	Runas temps	1																	
	Balss intonācija	2																	
	Viedoklis	2																	
	Jautājumi	2																	
Kopā	Atbildes	2																	
	Acu kontakts	runātājs	1																
		jautātājs	1																
Attieksme	2																		
		40																	

Mutvārdu daļas vērtēšanas kritēriji (40 x 0,5 punkti)

Kritērijs		P.	Prasme	
Saturaš (10)	Temats	2	Precīzi formulēts (klausītāju uzmanību piesaistošs) temats – 2 p. Vispārīgs temats – 1 p. Formulēta tēma – 0 p.	
	Temata pamatojums	2	Pamato temata izvēli, pierādot tā nozīmīgumu – 2 p. Nepārliecināši pamato temata izvēli – 1 p. Nepamato temata izvēli – 0 p.	
	Satura atbilstība tematam	2	Runas saturs atbilst tematam – 2 p. Temata izklāstā paplašinājums vai sašaurinājums – 1 p. Runa neatbilst tematam – 0 p.	
	Personiskā pieredze un/vai attieksme	2	Temata izklāstā izmanto personisko pieredzi un/vai attieksmi – 2 p. Daļēji izmantota, jūtama personiskā pieredze un/vai attieksme – 1 p. Bezpersonisks stāstījums – 0 p.	
	Argumentācija	2	Argumentācijai izmanto pārļiecināšus faktus, tos komentē – 2 p. Argumentācijai izmanto vispārīgus faktus un/vai mēģina komentēt – 1 p. Faktus nekommentē – 0 p.	
	Struktūra	ievads	1	Ievads – īss, intriģējošs – 1 p. Ievada nav, vai ievads ir plašs – 0 p.
		iztirzājums	2	Iztirzājums – stāstījumā secīgi atklāj galveno domu – 2 p. Mēģina veidot secīgu stāstījumu – 1 p. Uzskaita faktus, idejas, vai stāstījums ir haotisks – 0 p.
		nobeigums	1	Nobeigums – secinājums par tematu, īss – 1 p. Nav nobeiguma – 0 p.
		Daļu saistījums	1	Loģisks (secīgs/mērķtiecīgs) daļu saistījums – 1 p. Daļas nav savstarpēji saistītas – 0 p.
	Runas uzbūve (7)	Runas ilgums	2	Ievērots runas ilgums (3–5 min) – 2 p. Mazāks par 3 min, vai laiks pārniegts (pēc 5 min jāaptur) – 1 p. Nepietiekams (līdz 2 min) – 0 p.
Vārdu krājums		2	Plašs/bagāts vārdu krājums – 2 p. Vārdu krājums atbilstošs satura atklāšanai – 1 p. Ierobežots vārdu krājums – 0 p.	
Teikumu daudzveidība		2	Daudzveidīga teikumu uzbūve (izteikuma mērķis, uzbūve) – 2 p. Teikumu uzbūve piemērota satura atklāšanai un/vai stāstījuma teikumi – 1 p. Vienveidīgi pēc uzbūves teikumi – 0 p.	
Valodas stils		1	Lieto tematam un saturam atbilstošu valodas stilu (publicistisko) – 1 p. Runa neatbilst publicistiskajam stilam – 0 p.	
Valodas kultūras normas		2	Ievēro valodas kultūras normas – 2 p. Pieļauj 1–2 stila kļūdas – 1 p. Pieļauj 3 un vairāk stila kļūdas – 0 p.	
Izruna		2	Skaidri sadzirdama vārdu izruna – 2 p. Cēnšas runāt skaidri – 1 p. Vāji sadzirdama vārdu izruna – 0 p. (Akcentu, runas defektu nevērtē.)	
Izteikšanās veids (6)	Parazitvārdi un/vai liekas skaņas	1	Runas laikā neizmanto parazitvārdus un/vai liekas skaņas – 1 p. Runas laikā izmanto parazitvārdus un/vai liekas skaņas – 0 p.	
	Runas temps	1	Runas temps atbilstošs, piemērots – 1 p. Gaus, ātrs runas temps – 0 p.	
	Balss intonācija	2	Maina balss intonācijas, lai uzsvērtu teiktā jēgu – 2 p. Cēnšas izmantot balss intonāciju – 1 p. Pārspīlēti izmanto balss intonācijas, deklamē, monotona runa – 0 p.	
Saziņa (10)	Viedoklis	2	Izsaka viedokli par dzirdēto, vismaz 2 reizes izvērsti – 2 p. Formāli (bez iedzīnināšanās stāstījumā) izsaka viedokli – 1 p. Viedokli par dzirdēto neizsaka – 0 p.	
	Jautājumi	Atbildes	2	Izvērsti atbild uz visiem jautājumiem – 2 p. Formāli atbild uz jautājumiem – 1 p. Uz jautājumiem neatbild – 0 p.
		runātājs	1	Runas laikā notur acu kontaktu ar klausītājiem – 1 p.
	Acu kontakts	jautātājs	1	Izvērsti atbild uz visiem jautājumiem – 2 p. Formāli atbild uz jautājumiem – 1 p. Uz jautājumiem neatbild – 0 p.
		Atbilde	2	Izvērsti atbild uz visiem jautājumiem – 2 p. Formāli atbild uz jautājumiem – 1 p. Uz jautājumiem neatbild – 0 p.
Attieksme	2	Visu sarunas laiku izrāda cieņu pret pārējiem runātājiem un/vai ieinteresētās sarunu biedrs – 2 p. Mēģina izrādīt cieņu pret pārējiem runātājiem – 1 p. Garlaikojas un/vai pats gatavojas runai – 0 p.		